

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 157/2014-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa v konaní o sťažnosti V. K., zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Kotrbancom, Advokátska kancelária, Františkánske námestie 3, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 15/2012 (pôvodne pod sp. zn. 7 C 19/1996), takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 15/2012 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008 porušené boli.

2. V. K. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Galanta povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. V. K. priznáva úhradu trov konania v sume 417,98 € (slovom štyristosedemnášť eur a deväťdesiatosem centov), ktorú je Okresný súd Galanta povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ivana Kotrbanca, Advokátska kancelária, Františkánske námestie 3, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 157/2014 z 24. apríla 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť V. K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 15/2012 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 19/1996, ďalej aj „namietané konanie“) v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008.

S'ťažovateľ v s'ťažnosti uviedol, že ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 69/2003-31 z 11. júna 2003 rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 19/1996 porušil

jeho právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v označenom náleze okresnému súdu prikázal, aby konal bez zbytočných priet'ahov, s'ťažovateľovi priznal primerané zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia.

Nálezom č. k. I. ÚS 126/2008-26 z 12. júna 2008 ústavný súd rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 19/1996 v období po vydaní nálezu č. k. I. ÚS 69/2003-31 z 11. júna 2003 porušil základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v označenom náleze s'ťažovateľovi priznal primerané zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia. V tomto náleze ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 19/1996 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov, s odôvodnením, že mu to už prikázal v náleze č. k. I. ÚS 69/2003-31 z 11. júna 2003 a tento príkaz je naďalej aktuálny.

V ďalšom s'ťažovateľ uviedol, že v čase po nadobudnutí právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 126/2008-26 z 12. júna 2008 v občianskoprávnom konaní vedenom sp. zn. 7 C 19/1996 došlo k týmto skutočnostiam:

«Uznesením č. k. 23 Co 110/2008-343 z 31. júla 2008 odvolací Krajský súd v Trnave... zrušil rozsudok súdu 1. stupňa z 20. apríla 2006 a doplňujúci rozsudok z 9. októbra 2007 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. ...

Po vrátení veci okresný súd dal pôvodnému konaniu vedenému pod sp. zn. 7C 19/1996 novú spisovú značku a zaregistroval ho pod sp. zn. 15C 15/2012. Toto konanie nie je do dnešného dňa ukončené ani na prvom stupni. Posledné pojednávanie uskutočnené dňa 22. novembra 2013 bolo odročené na neurčito. ...

Ústavný súd už v náleze č. k. I. ÚS 69/2003-31 z 11. júna 2003 konštatoval, že: „nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver takej zložitosti posudzovanej veci, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť jej doterajší priebeh konania“. Ide teda o vec štandardnú, ktorá je bežnou súčasťou agendy všeobecných súdov v Slovenskej republike.

Pokiaľ ide o „správanie“ sťažovateľa... sťažovateľ ani v čase po právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 126/2008-26 z 12. júna 2008 nezmenil svoj aktívny prístup a ako účastník sa osobne zúčastnil všetkých pojednávaní, pričom prostredníctvom svojho právneho zástupcu promptne reaguje na všetky pokyny konajúcich súdov.

... V predchádzajúcich nálezochoch... ústavný súd poukázal na viacero období neefektívneho konania okresného súdu na základe čoho napokon zhrnul, že došlo k porušeniu označených základných ľudských práv sťažovateľa garantovaných ústavou i Dohovorom. Pokiaľ ide o hodnotenie úseku konania po nadobudnutí právoplatnosti v poradí posledného nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 126/2008-26 z 12. júna 2008, teda po 15. júli 2008, treba uviesť, že zbytočné prietahy spôsobuje naďalej neefektívna procesná činnosť, ako aj nekvalifikované meritórne rozhodovanie okresného súdu. Svedčí o tom fakt, že boli zrušené všetky tri jeho doteraz vydané meritórne rozsudky, vrátane toho, ktorý bol vydaný až po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 12. júna 2008...»

Sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd „v súlade so svojou aktuálnou judikatúrou posudzoval porušenie namietaných základných práv sťažovateľa v konaní sp. zn. 15C 15/2012 (pôvodne sp. zn. 7C 19/1996) ako celok, to znamená, aby hodnotil aj obdobia, počas ktorých vo veci rozhodovali vyššie súdy, konkrétne krajský súd a najvyšší súd (k tomu pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci A. R., spol. s r. o. proti Slovenskej republike č. 13960/2006)...“.

Sťažovateľ žiadal priznať aj finančné zadosťučinenie, čo odôvodnil tým, že sú „... neustále generované zbytočné prietahy už vyše sedemnást' rokov intenzívne prežívať značnú právnu neistotu spojenú s pocitmi krivdy a úzkosti, frustrácie a nespravodlivosti. Strácajú už aj posledné zvyšky dôvery v právny štát, pretože takto vykonávaná spravodlivosť sa javí iba ako karikatúra spravodlivosti“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezhom:

„1) Základné právo V. K. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v

primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Galante v konaní vedenom pod sp. zn. 15C 15/2012 (pôvodne pod sp. zn. 7C 19/1996) porušené bolo.

2) Okresnému súdu v Galante v konaní vedenom pod sp. zn. 15C 15/2012 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3) V. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 20.000,- € (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd v Galante povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4) V. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd v Galante povinný vyplatiť mu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ivanovi Kotrbancovi č..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Okresný súd na základe výzvy ústavného súdu zaujal k sťažnosti stanovisko vo vyjadrení sp. zn. Spr 527/2014 doručenom ústavnému súdu 16. júna 2014, v ktorom podrobne uviedol chronológiu vykonaných úkonov a následne uviedol:

„Z uvedeného rozpisu úkonov súdu je zrejmé, že súd v danom prípade po náleze Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 126/08 z 12.6.2008 koná stále, bez prietáhov, vykonáva úkony, ktoré sú nutné. Na prejednanie vecí a vykonávanie dokazovania súd určuje aj mimoriadne termíny pojednávania, ktoré sú vykonávané mimo rámca bežných pojednávacích dní a to tak, aby sa tieto uskutočnili v čo najkratšom možnom termíne. Účastníci konania sústavne navrhujú nové dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú účelné a vedú k objasneniu skutočností nimi tvrdených a potrebných pre rozhodnutie vo veci.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 2. júla 2014, v ktorom okrem iného uviedol:

«... Dovoľujem si upozorniť na skutočnosť, že v tomto „nekonečnom“ súpise úkonov nie je ani jediný bod, ktorý by poukazoval na akékoľvek komplikácie v konaní, ktoré svojim počínaním zapríčinil sťažovateľ. Sťažovateľ sa v tomto (z časového hľadiska už bezútešnom) súdnom konaní osobne zúčastnil všetkých pojednávanií. Prostredníctvom svojho právneho zástupcu promptne reaguje na akékoľvek požiadavky okresného súdu.

V predložennom zozname úkonov okresného súdu však možno identifikovať viacero období zbytočných prieťahov (v skutočnosti je celé konanie jeden zbytočný prieťah - o tom podrobnejšie nižšie), ktoré možno pripísať na vrub okresného súdu. Z najnovších za všetky uvádzam aspoň jeden príklad.

Na pojednávaní dňa 18. apríla 2006 okresný súd vypočul ako svedka P. V. Spolu s výpoveďou do zápisnice zaprotokoloval i presnú adresu tohto svedka. O vyše sedem rokov neskôr, dňa 10. októbra 2013 sa okresnému súdu vrátila nedoručená zásielka s predvolaním na pojednávanie pre P. V. Dôvod: okresný súd neuviedol správnu adresu, hoci ju mal k dispozícii v zápisnici z 18. apríla 2006. Zo zoznamu úkonov okresného súdu vyplýva i to, že dňa 4. novembra 2013 prevzal správu od Registra obyvateľov SR Banská Bystrica s adresou P. V.. Okresný súd si teda komplikovane zadovážoval správnu adresu svedka, hoci ju mal roky k dispozícii priamo v spise, kam si ju sám zaprotokoloval.

2. Následkom toho, že P. V. z viny okresného súdu nebol prítomný na pojednávaní dňa 11. októbra 2013, na ktorom boli vypočutí svedkovia protistrany, okresný súd musel vytýčiť ďalšie pojednávanie a znovu zabezpečovať technicky i časovo náročnú projekciu filmového diela, ku ktorému sa všetci svedkovia vyjadrovali V tomto stanovisku nemôžem nespomenúť, že konanie sp. zn. 15 C 15/2012 (pôvodne sp. zn. 7 C 19/1996) bolo možné definitívne rozhodnúť na prvom pojednávaní ešte v roku 1996 (§ 114 ods. 1 OSP). Pretože súd pozná zákon, stačilo už len krátke no sústredené Štúdium spisu zákonným sudcom. Toto by bolo ešte i dnes žiadúce! Pre pochopenie stručne načrtnem zákonný i skutkový rámec podstaty veci...

Z opísaných príčin sa vidí celé konanie sp. zn. 15 C 15/2012 ako jeden zbytočný prieťah. S poukazom na to, čo bolo uvedené vyššie, s prekvapením konštatujem, že okresný súd stále nemieri k urýchlenému ukončeniu konania (§ 6, § 100, § 114 OSP). Z jeho vyjadrenia z 10. júna 2014 totiž expressis verbis vyplýva, že v súčasnosti pracuje na ustanovení ďalšieho znalca k otázkam, ktoré sú pre podstatu veci irelevantné. K doteraz premárneným 18-tim rokom zrejme pribudnú ďalšie! To množstvo peňazí účastníkov i štátu, čo si toto konanie doteraz vyžiadalo mohlo byť pri čo i len trochu sústredenejšom prístupe všeobecných súdov využitých omnoho účelnejšie inde. O nenávratne stratenom čase, prežitom v strese a utrpení v právnej neistote s pocitmi krivdy, úzkosti a frustrácie dotknutých osôb a ich sklamaní z tohto zlyhania Štátnej moci ani nehovoriac. Nádejam sa,

že Ústavnému súdu Slovenskej republiky som v skratke objasnil, prečo sa mi takto vykonávaná spravodlivosť po viac ako 18-tich rokoch nutne javí iba ako karikatúra spravodlivosti.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 15/2012 (pôvodne sp. zn. 7 C 19/1996) ústavný súd zistil v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008 nasledujúci priebeh a stav konania ku dňu vydania tohto nálezú:

Dňa 5. mája 2008 okresný súd doručil spis Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na účely rozhodnutia o odvolaní; vec bola krajským súdom vedená pod sp. zn. 23 Co 110/08.

Dňa 14. mája 2008 krajský súd spis zapožičal okresnému súdu, ktorý ho zapožičal ústavnému súdu; krajskému súdu bol vrátený 20. júna 2008.

Krajský súd uznesením sp. zn. 23 Co 110/08 z 31. júla 2008 rozsudok súdu prvého stupňa a doplňujúci rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie; spis bol okresnému súdu vrátený 12. augusta 2008.

Dňa 30. septembra 2008 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli sťažovateľ aj jeho právny zástupca (JUDr. Kotrbanec) prítomní; pojednávanie bolo odročené s tým, že bude predvolaný svedok V. a ďalší svedkovia, ktorých mal právny zástupca žalobcov oznámiť do 20 dní; po predchádzajúcich urgenciách bolo okresnému súdu vyjadrenie právnych zástupcov žalobcov doručené 9. decembra 2008.

Dňa 29. januára 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol sťažovateľ prítomný; pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca žalobcov do 10 dní spresní petit (právny zástupca žalobkyne v 1. rade spresnil petit 13. februára 2009).

Dňa 24. marca 2009 okresný súd uznesením pripustil zmenu návrhu (označené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. apríla 2009).

Dňa 24. apríla 2009 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa (JUDr. Kotrbanca), aby v lehote 10 dní písomne oznámil, aké dokazovanie vzhľadom na zmenu petitu navrhuje; vyjadrenie právneho zástupcu bolo okresnému súdu doručené 7. mája 2009.

Dňa 26. júna 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom účastníci konania boli prítomní; pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 13. júla 2009 právny zástupca žalobcov (Š.) doručil okresnému súdu podanie označené ako „*dokazovanie v konaní - vypočutie svedkov*“.

Dňa 16. júla 2009 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu vyjadrenie k návrhom na dokazovanie.

Dňa 24. júla 2009 okresný súd doručoval účastníkom konania podanie právneho zástupcu sťažovateľa zo 16. júla 2009 a podanie právneho zástupcu žalobcov z 13. júla 2009.

Dňa 10. septembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli účastníci prítomní; okresný súd pojednávanie odročil na 22. október 2009.

Dňa 22. októbra 2009 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie za účasti účastníkov konania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok (okresný súd žalobu zamietol).

Dňa 10. decembra 2009 žalobkyňa v 1. rade doručila okresnému súdu odvolanie proti rozsudku, ktoré okresný súd v ten istý deň zaslal na vyjadrenie ostatným účastníkom konania.

Dňa 23. decembra 2009 aj žalobca v 2. rade doručil okresnému súdu odvolanie, ktorého okresný súd 8. januára 2010 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie (v sume 597 €); žalobca v 2. rade ho zaplatil 22. januára 2010.

Dňa 1. februára 2010 okresný súd doručil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach; odvolacie konanie bolo vedené pod sp. zn. 23 Co 29/2010.

Dňa 13. septembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie pred odvolacím súdom. Účastníci neboli prítomní. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil. Právoplatnosť nadobudol 25. októbra 2010.

O odvolaniach rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 23 Co 29/2010-684 z 13. septembra 2010, ktorým potvrdil odvolaniam napadnutý rozsudok okresného súdu; spis bol okresnému súdu vrátený 15. októbra 2010.

Dňa 18. októbra 2010 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na vyčíslenie trov konania a následne 15. novembra 2010 uznesením č. k. 7 C 19/1996-695 uložil žalobcom zaplatiť 4 429,13 € sťažovateľovi z titulu náhrady trov konania.

Dňa 22. novembra 2010 právna zástupkyňa žalobkyne v 1. rade podala dovolanie a dňa 26. novembra 2010 podal dovolanie aj žalobca v 2. rade.

Dňa 27. decembra 2010 okresný súd predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), kde bol zaevidovaný pod sp. zn. 3 Cdo 236/2010 a 3 Cdo 237/2010.

Najvyšší súd o dovolaniach žalobcov rozhodol uznesením sp. zn. 3 Cdo 236/2010 zo 14. apríla 2011, ktorým rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 23 Co 29/2010 z 13. septembra 2010 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie; spis bol okresnému súdu doručený 2. mája 2011.

Dňa 3. mája 2011 bol spísaný úradný záznam: *„Dňa 3. mája 2011 bolo uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 236/2010 zo 14. apríla 2011 zapísané ako nový návrh a spis dostal novú sp. zn. 8 C 145/2011, s ktorým bol spojený pôvodný spis tunajšieho súdu sp. zn. 7 C 19/96. Po preštudovaní uznesenia NS SR si súdna tajomníčka uvedomila, že uznesením NS SR bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Trnave 23 Co 29/2010 zo dňa 13. 9. 2010 pre procesné pochybenia, ale rozsudok Okresného súdu v Galante zatiaľ zrušený nebol. Z toho dôvodu bol spis 8 C 145/2011 ako chybný zápis a spis 7 C 19/96 bol odpojený zo spisu 8 C 145/2011“*; na tomto základe okresný súd 27. mája 2011 doručil spis krajskému súdu na *„ďalšie konanie v zmysle uznesenia NS SR č. k. 3 Cdo 236/2010 zo dňa 14. 4. 2011.“*

Krajský súd uznesením sp. zn. Co 150/2011 zo 14. decembra 2011 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie; spis bol okresnému súdu doručený 18. januára 2012; vec je okresným súdom vedená pod sp. zn. 15 C 15/2012.

Dňa 31. júla 2012 sa uskutočnilo pojednávanie za účasti účastníkov konania; pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že žalobcovia do 20 dní okresnému súdu oznámia, ktorý z navrhnutých dôkazov žiadajú vykonať ako prvý a aké technické pomôcky sú na to potrebné.

Dňa 1. októbra 2012 okresný súd uznesením sp. zn. 15 C 15/2012 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru elektrotechniky; dňa 16. novembra 2012 okresný súd zaslal spis znalcovi.

Dňa 9. januára 2013 znalec požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku a následne ho 25. januára 2013 doručil okresnému súdu.

Dňa 12. apríla 2013 sa uskutočnilo pojednávanie za účasti účastníkov konania, bol na ňom vypočutý znalec a následne bolo odročené na neurčito (účastníkom bolo uložené, aby v lehote 10 dní oznámili, aké dôkazy navrhujú vykonať).

Dňa 11. októbra 2013 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. november 2013.

Dňa 15. novembra 2013 žalobca v 2. rade doručil okresnému súdu „*návrh na uzavretie súdneho zmieru*“.

Dňa 22. novembra 2013 sa uskutočnilo za účasti účastníkov konania pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 5. decembra 2013 žalobkyňa v 1. rade doručila okresnému súdu návrh na doplnenie dokazovania, ktorý okresný súd 7. januára 2014 zaslal na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľa.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia

oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o ochrane autorských práv a zaplatenie 250 000 Sk s príslušenstvom. Ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008 síce konštatoval, že vec s'ťažovateľa nie je skutkovo ani právne zložitá, ale po vrátení veci okresnému súdu (po úspešnom dovolaní žalobcov) a zmene petitu konania je (bolo) potrebné, aby okresný súd doplnil dokazovanie výsluchom svedkov a nariadil znalecké dokazovanie, čo s'ťažuje objektívne postup po faktickej stránke (vec je fakticky zložitejšia).

2. Správanie s'ťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v namietanom konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že v období po právoplatnosti nálezu sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008 (15. júla 2008) nezistil také skutočnosti na strane s'ťažovateľa, ktoré by významným spôsobom ovplyvnili dĺžku namietaného konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv s'ťažovateľa, bol postup okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd konštatuje, že v období po právoplatnosti nálezu sp. zn. I. ÚS 126/2008 z 12. júna 2008 bol postup okresného súdu v zásade plynulý, ale námietky s'ťažovateľa musí hodnotiť v kontexte doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky konania. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého je z ústavného hľadiska

neakceptovateľné, aby namietané konanie nebolo ani po 18 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené, a to aj napriek tomu, že v období po právoplatnosti nálezov ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008 bol postup okresného súdu pomerne plynulý. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania a už ústavným súdom uložený príkaz konať bez zbytočných prieťahov ho však nemožno považovať za dostatočne efektívny.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že okresný súd svojím neefektívnym postupom v namietanom konaní spôsobil zbytočné prieťahy, a tým porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008 (m. m. IV. ÚS 45/07, IV. ÚS 99/07).

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ navrhol, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 €, pretože: *„Sťažovateľ a jeho najbližší musia pre okresným súdom neustále generované zbytočné prieťahy už vyše sedemnásť rokov intenzívne prežívať značnú právnu neistotu spojenú s pocitmi krivdy a úzkosti, frustrácie a nespravodlivosti. Strácajú už aj posledné zvyšky dôvery v právny štát, pretože takto vykonávaná spravodlivosť sa javí iba ako karikatúra spravodlivosti.“*

Vzhľadom na všetky okolnosti danej veci (okrem iného aj skutočnosť, že nálezom sp. zn. I. ÚS 126/08 z 12. júna 2008 bolo sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie

60 000 Sk, ale tiež, že v období po nadobudnutí právoplatnosti označeného nálezu z 12. júna 2008 okresný súd v zásade konal plynulo, aj keď neefektívne) ústavný uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané v sume 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu (bod 3 tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Ivanom Kotrbancom. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2012, ktorá bola 781 €, keď išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2013, a za prvý polrok 2013, ktorá bola 804 €, keď išlo o úkony vykonané v roku 2014. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti, písomné podanie na súd) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za dva úkony vykonané v roku 2013 tak priznal po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, za jeden úkon vykonaný v roku 2014 úhradu 134 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2013 po 7,81 € a za úkon vykonaný v roku 2014 v sume 8,04 €, čo spolu predstavuje sumu 417,98 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) (bod 4 tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2014